

بررسی کارشناسی یک طرح دولتی برای کاشت اورژانسی یک میلیارد نهال در کشور

اعداد نمایشی؟

مهمام سلیمان بیگی، چیزی حدود چهار سال پیش خبر آمد که وزارت کشاورزی بنا دارد برای مه‌ار بیابان زایی در خوزستان، ۱۴ هزار هکتار نهال در این استان بکارد. دولت برای اجرای این طرح تصمیم گرفت در کانون ریزگرد‌ها کانال هویزه را احداث کند و سراین موضوع اختلافات فراوانی بین کارشناسان منابع آب و محیط زیست ایجاد شد. مشکل به همین جا ختم نشد و دولت بنا داشت در زمین‌های تشنه خوزستان درختان غیربومی از جمله کهور آمریکایی بکارد که به عقیده کارشناسان این گونه نه‌تنها به‌عنوان گونه مهاجم به شمار می‌آدم که میزان مصرف آب آن بسیار بالا بود و می‌توانست بحران آب در خوزستان را تشدید کند و البته کاشت درخت، قرار بود در زمین‌های مردم انجام شود و کشاورزان و اهالی منطقه تهدید شده بودند که در صورت ازبین‌رفتن درختان با آنها برخورد می‌شود، در نتیجه اهالی منطقه با بهانه‌هایی مانند نبود آب و جرای دام تلاش می‌کردند مانع از درختکاری اجباری در زمین‌هایشان شوند. این فقط یک نمونه تجربه جنگل‌کاری بدون پشتوانه مطالعاتی مناسب است و سال‌هاست اخبار مختلفی در این زمینه اعلام می‌شود. در آذر سال ۹۸ سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری اعلام کرد کاشت ۱۴ میلیون نهال را در ۳۱ استان کشور شروع کرده‌اند یا در فروردین ۹۷ سازمان منابع طبیعی از کاشت هزارو ۱۰۰ هکتار جنگل در جنوب استان بوشهر خبر داد و در هفتم مرداد ۹۴ اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری سمنان از ۴۵۰ هکتار جنگل‌کاری در مهدی‌شهر و دامغان گفت و… اما نتیجه این همه طرح‌های پرهزینه چه شد؟ براساس اعلام سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور در پنجم تیر ۱۴۰۱ مساحت استان‌های بیابانی ایران ۶۶ درصد افزایش داشته و شمار استان‌های بیابانی کشور از ابتدای برنامه چشم‌انداز ۲۰ ساله از ۱۴ استان به ۲۱ استان رسیده و در واقع تنها ۱۰ استان ایران هنوز بیابانی نشده است! همچنین جنگل‌ها زاگرس که حدود ۴۰ درصد جنگل‌های ایران را تشکیل می‌دهند در وضعیت نامساعدی به سر می‌برند و براساس آمار همین سازمان حدود یک سوم این جنگل‌ها خشکیده‌اند؛ با این حال دوباره وزارت کشاورزی از طرح پرهزینه دیگری صحبت می‌کند که بنا دارد براساس آن یک میلیارد نهال در کشور بکاردا! طرحی که کارشناسان سرنوشت آن را مشابه سایر طرح‌های جنگل‌کاری می‌دانند؛ هزینه‌تراشی و گسترش بیابان‌ها در ایران!

آغاز طرح کاشت یک میلیارد درخت

چندی پیش مراسمی با حضور دستگاه‌های مختلف دولت و با عنوان پویش ایران سرسبز، ایران قوی و یک نهضت جهادی برگزار شد. در این برنامه طرحی هم معرفی شد با عنوان «طرح نهضت جهادی تولید و کاشت یک میلیارد اصله نهال» که به‌واسطه آن قرار است طی چهار سال یک میلیارد درخت در کشور کاشته شود. طبق گفته‌ها این طرح با ۳۰ میلیون اصله نهال شروع خواهد شد و تا سال آینده به ۲۵۰ میلیون اصله نهال خواهد رسید. یکم بهمن نیز سیدجواد ساداتی‌نژاد، وزیر جهاد کشاورزی، رسماً کمیته علمی ستاد مردمی کاشت یک میلیارد درخت را به دبیری رئیس مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور تشکیل داده است. او تأکید کرده که این طرح متناسب با شرایط و بستر اقلیمی و مکان‌یابی درست انجام شود و وعده داده که استفاده از ظرفیت‌های مردمی موجب می‌شود در اجرای این طرح، موفق عمل

پاسخ وزارت صمت به یک گزارش

تعرفه واردات خودرو اخلالی در تولید ایجاد نمی‌کند

وزارت صنعت، معدن و تجارت در واکنش به گزارش واردات دولتی که در تاریخ چهارم بهمن امسال در روزنامه «شرق» منتشر شده، پاسخی را ارسال کرده است که در ادامه می‌خوانید: نظر به درج گزارشی با عنوان واردات دولتی در آن رسانه و ارتباط‌دادن کاهش تعرفه واردات خودرو به ضرر خودروسازان داخلی ذکر چند نکته حائز اهمیت است.

۱. خودروسازان بزرگ داخلی قطعات خودرو را از تولیدکنندگان داخلی تهیه می‌کنند و در این زمینه مشکلی نخواهند داشت.
۲. آنچه که نویسنده این گزارش نسبت به آن ابراز نگرانی کرده، در حقیقت نگرانی وی از حرکت مونتاژکاران به سمت تولید خودرو است، چراکه مطابق تعرفه‌های مشخص شده و مشخصاً فصل ۹۸، به هر میزانی که تولید قطعات خودروهای مونتاژی در داخل کشور افزایش یابد، تعرفه واردات مابقی قطعات نیز کاهش می‌یابد؛ بنابراین اگر مونتاژکاران ما، که در این گزارش خودروساز عنوان شده‌اند؛ سطح دانش فنی و سطح ساخت داخل را افزایش دهند، تعرفه واردات قطعات نیز برای آنها کاهش می‌یابد.

سازمان خصوصی‌سازی در نظر دارد به استناد قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، مصوبه هیئت واگذاری و سایر قوانین و مقررات مربوطه، نسبت به واگذاری «زمین این بابویه شهری» با مشخصات مندرج در جدول زیر از طریق مزایده اقدام نماید:

مشخصات ملک	مساحت قابل واگذاری (مترمربع)	آدرس	ارزش پایه (ریال)	شرایط تسویه ثمن معامله	مهلت پرداخت ثمن نقدی	تاریخ مزایده
یک قطعه زمین و اعیانی های احداثی در آن به انضمام حق سرقفلی دو باب تجاری در ضلع شرقی ملک (پلاک ثبتی ۱۲۶ و ۱۳۲ و گازاز و حیاط پشت و درب ورودی)	۷۳۷	تهران- شهرری- این بابویه - ضلع شمال شرقی این بابویه	۲۲۱,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰	کلاً نقد	۲۰ روز کاری پس از اعلام برنده	۱۴/ ۱۲/ ۱۴۰۱

« آگهی عرضه» (نسخه تکمیلی) و سایر اطلاعات تکمیلی، در پایگاه اینترنتی سازمان خصوصی سازی به نشانی **www.ipo.ir در بخش : « آگهی های عرضه» در دسترس می باشد.**

شناسه آگهی ۱۴۵۲۲۶۵ م الف ۴۴۱

اجرا نمی‌دانند و معتقدند تنها یک آرزو و خواست قلبی است و بعضی دیگر اساساً آن را حتی در صورت اجرا، بی‌فایده می‌خوانند.

فاطمه سفیدکن، استاد مؤسسه پژوهشی سازمان جنگل‌ها و مراتع، در پاسخ به این سؤال «شرق» که آیا امکان تأمین یک میلیارد نهال و اجراشدن طرح جهاد کشاورزی وجود دارد یا خیر؟ توضیح می‌دهد: برای توسعه جنگل چند پارامتر مهم را باید مدنظر داشته باشیم؛ اول اینکه توسعه جنگل کجا اتفاق بیفتد؟ در واقع کجا پتانسیل این را دارد که به صورت طبیعی یا بارندگی‌هایی که وجود دارد به جنگل تبدیل شود، چون نمی‌توان این درخت‌ها را مرتب آبیاری کرد. دوم اینکه برای هرکدام از این مناطق دارای پتانسیل کدام گونه‌های درختی مناسب و سازگار است؟ در واقع جنگل‌کاری که در استان گیلان می‌کنیم با آنچه در چهارمحال و بختیاری یا اصفهان انجام می‌شود، متفاوت هستند؛ بنابراین باید گونه‌های مخصوص منطقه معرفی شوند.

نکته سسوم تأمین نهال به اندازه کافی است؛ یعنی برای گونه مورد نظر باید بتوان به اندازه کافی نهال در داخل تولید کرد، چراکه واردات نهال اصلاً درست نیست و بسیار غیرعلمی است. باید با گونه‌های بومی جنگل‌سازی کنیم. وقتی حرف از یک میلیارد درخت است، یعنی باید از پیش یک میلیارد نهال را از بذر مناسب تولید کرده باشیم. نمی‌توانیم یک گونه درختی که در چهارمحال و بختیاری وجود دارد، در خراسان هم هست یکی فرض کنیم و بذر را از خراسان بگیریم به چهارومحال بختیاری ببریم برای کاشت، این امکان‌ناپذیر است. باید دقیقاً از محلی که گیاه سازگار شده نهال قوی تولید شود. بعد از کاشت هم گیاه تا چند سال زیر نظر باشد تا بتواند به درخت تبدیل شود.

به گفته او برای بررسی این شاخص‌ها مدت‌ها پیش کارگروهی در مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور تشکیل شد با نام کارگروه احیا و توسعه جنگل که چند هزار نفر ساعت کار کارشناسی به‌واسطه آن انجام شد و تجربه بسیاری از کشورها از جمله چین، هند، کشورهای غربی یا ترکیه که کار جنگل‌کاری کرده‌اند، مورد بررسی قرار گرفت اما برنامه تقریباً به انتها رسیده بود که مدیریت مجموعه عوض شد و کار به انتها نرسید.

سفیدکن معتقد است با وجود تمام این تحقیقات تجربه سال‌های قبل نشان داده که اصول علمی و نتایج تحقیقات چندان در امور اجرایی به کار گرفته نمی‌شود و شاید دلیل عدم موفقیت بسیاری از پروژه‌های پرهزینه اجرایی نیز همین باشد. او می‌گوید: «معمولاً ارائه یک آمار و ظاهرسازی برای اینکه بگویند ما کاری را پیش بردیم، اولویت بیشتری دارد از اینکه کاری اساسی انجام شود. آمارهای جنگل‌کاری در ۵۰ سال گذشته را نگاه کنید. اگر ارقام را با هم جمع بزنیم الان باید کل کشور جنگل شده باشد، ولی در عمل اصلاً این اتفاق نیفتاده است.»

به باور او به اندازه کافی تحقیق شده و اگر از نتایج تحقیقات به صورت علمی استفاده شود امکان توسعه جنگل فقط در حد محدود وجود دارد، چراکه اقلیم ایران اجازه اینکه هرچقدر دلمان بخواهد و همه‌جا را درخت بکاریم، نمی‌دهد؛ بنابراین اگر برنامه‌های اجرایی طبق اصول پیش نرود و به تحقیقات توجهی نشود، فقط هزینه هدررفته و کار اضافه برای بخش‌های دیگر ایجاد شده است.

آیا توان تولید یک میلیارد نهال در ایران وجود دارد؟ موسی صادقی، یکی از مدیران مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور، در این زمینه توضیح می‌دهد: «۱۲۶نهایستان در سراسر کشور وجود دارد، در اقلیم‌های مختلف و مناطق روشنی سه‌گانه ایران شامل هیرکانی، ایران‌تورانی، صحار–

اسندی. کارشناسان توانمندی هم در این زمینه مشغول به بخش دولتی ساختار مدیریتی این مجموعه است، البته در ادوار گذشته بارها وزرای صمت برای مسئله کاهش تصدی‌گری دولت در اداره ایران خودرو و سایر خیز برداشته‌اند؛ اما هر بار به دلیل کارشکنی‌های ساختاری، جنجال‌آفرینی‌های رسانه‌ای و اهرم فشار ذی‌نفعان این تلاش‌ها ناکام مانده و موضوع به پایگانی رفته است.

فاطمی‌امین وزیر کنونی صمت که بیشتر به‌عنوان وزیر خودرویی شناخته می‌شود تا معدن و… تلاش کرده به دور از هیاهو، نقش‌آفرینی دولت را در دو خودروسازی بزرگ پیگیری کند؛ اقدامی که بدون‌تردید هجمه سنسکینی را علیه تیم وزیر وارد خواهد کرد و امید است این وزارتخانه بتواند در برابر این فشارها مقاومت کند. شرط لازم تداوم این روند، ایستادگی وزارت صمت در برابر صاحبان منافع تصدی‌گری دولت در این دو شرکت بزرگ است. وزیر صمت و تیم او به‌خوبی می‌دانند که سیاست کلی نظام در خصوصی‌سازی، منافع بلندمدت صنعت کشور و توسعه خودروسازی در گرو کاهش دخالت دولتی‌ها در اداره این خودروسازی‌هاست.

هفته گذشته شرکت قطعه‌سازی کروز با کسب دومین صندلی از هیئت‌مدیره ایران‌خودرو توانست سهم نگاه‌های خصوصی در تصمیم‌گیری ایران‌خودرو را افزایش دهد. هرچند همچنان اکثریت در اختیار دولتی‌هاست؛ اما می‌توان این افزایش سهم بخش خصوصی را به فال نیک گرفت. بدون‌تردید این افزایش سهم می‌تواند نتایج مثبتی برای خودروسازی داشته باشد.

ایران خودرو به اهلش سپرده شد

تاکنون نام‌ها و برندهای مختلفی برای خرید ایران‌خودرو با پیش گذاشته‌اند؛ از شرکتی که محصولات غذایی تولید می‌کند تا یک مجموعه فعال در حوزه گردشگری. هر بار که نام چنین مجموعه‌هایی به میان می‌آید، فعالان صنعت خودرو نگران می‌شوند و مسئله تخصص و اهلیت اداره مجموعه پیچیده ایران‌خودرو را مطرح می‌کنند. اکنون با افزایش کرسی‌های شرکت قطعه‌سازی کروز در ایران‌خودرو، دیگر هیچ‌گونه نگرانی بابت اهلیت و تخصص آن نخواهد بود؛ چراکه این شرکت هم صنعت خودرو را به‌خوبی می‌شناسد و هم در اداره یک مجموعه صنعتی کارنامه مثبت و قابل قبولی دارد؛ بنابراین می‌توان امیدوار بود تداوم این رویه بتواند افق‌های روشنی برای آینده صنعت خودروی ایران و خصوصی‌سازی این صنعت رقم بزند.

خصوصی‌سازی، ایران خودرو را امن می‌کند

با افزایش سهم خصوصی‌ها، سرمایه‌گذاری و توسعه ایران‌خودرو و سایر امن‌تر تاکنون نام‌ها و برندهای مختلفی برای خرید ایران‌خودرو با پیش گذاشته‌اند؛ از شرکتی که محصولات غذایی تولید می‌کند تا یک مجموعه فعال در حوزه گردشگری. هر بار که نام چنین مجموعه‌هایی به میان می‌آید، فعالان صنعت خودرو نگران می‌شوند و مسئله تخصص و اهلیت اداره مجموعه پیچیده ایران‌خودرو را مطرح می‌کنند. اکنون با افزایش کرسی‌های شرکت قطعه‌سازی کروز در ایران‌خودرو، دیگر هیچ‌گونه نگرانی بابت اهلیت و تخصص آن نخواهد بود؛ چراکه این شرکت هم صنعت خودرو را به‌خوبی می‌شناسد و هم در اداره یک مجموعه صنعتی کارنامه مثبت و قابل قبولی دارد؛ بنابراین می‌توان امیدوار بود تداوم این رویه بتواند افق‌های روشنی برای آینده صنعت خودروی ایران و خصوصی‌سازی این صنعت رقم بزند.

خصوصی‌سازی، ایران خودرو را امن می‌کند

با افزایش سهم خصوصی‌ها، سرمایه‌گذاری و توسعه ایران‌خودرو و سایر امن‌تر

کار هستند بنابراین با استفاده از منابع آب سبز می‌شود این میزان نهال را برای کاشت آماده کرد.»

منظور او از آب سبز همان رطوبت خاک در مناطق غیراشباع است؛ آب باران بعد از نفوذ در خاک و قبل از اینکه به منطقه اشباع برسد آب سبز را تشکیل می‌دهد و کشاورزی دیم عمدتاً از آب سبز تغذیه می‌کند.

فقط ۱۰ هکتار جنگل‌کاری موفق را نشان به‌هند!

محمد درویش، کارشناس منابع آب و محیط زیست، قویاً معتقد است این طرح راه به جایی نخواهد برد.

او با اشاره به سابقه شکست طرح‌های مشابه به «شرق» توضیح می‌دهد: درختکاری اتفاق می‌افتد، از مردم هم استفاده می‌کنند و نمایش هم می‌دهند و فیلمش را هم می‌گیرند اما بعد از کاشت هیچ مدیریت و نظارتی روی آن نیست. سازمان مراتع و جنگل‌ها و منابع طبیعی تنها ۱۰ هکتار از اراضی بازپروزی و درختکاری‌شده را نشان به‌هد. فقط ۱۰هکتار! نمی‌تواند… چون همه این طرح‌ها با شکست مواجه شده است.

او می‌افزاید: اگر برنامه‌های چند دهه اخیر در زمینه درختکاری و بذرپاشی را مرور کنیم، درمی‌یابیم که اگر بذرهای کاشته‌شده سبز شده و مانده بودند، اکنون باید بیش از دو میلیارد نهال جدید در کشور داشته باشیم، اما نه تنها این میزان نهال نداریم که ۳۰ درصد زاگرس را هم از دست داده‌ایم و رویشگاه هیرکانی هم به کمتر از ۰,۶میلیون هکتار کاهش یافته، زیرا آنچه مهم‌تر از کاشت درخت است، درختداری است که در کشور ما هیچ تمهیدی برایش وجود ندارد. اینکه ما در منطقه‌ای بدون جلب نظر جامعه محلی درخت بکاریم و فردا روز محلی‌ها دامشان را با همان‌ها سیر کنند یا روی آن کشاورزی کنند یا حتی سازمان‌های دیگر در میان آن جاده بکشند و تغییر کاربری بدهند چه فایده‌ای دارد؟

درویش تأکید می‌کند که علت اصلی شکست طرح‌های درختکاری در ایران این است که سازمان متولی این کار قدرتش را ندارد که دست‌کم ۱۰ سال منطقه درختکاری و بذرپاشی شده را به کمک جامعه محلی قرق کند و تا زمانی هم که نتواند قرق کند این طرح‌ها عملاً با شکست روبه‌رو خواهد شد و تا زمانی که آنها نتوانند با جامعه محلی تعامل کنند و برایشان معیشت جایگزین معرفی کنند و آنان را همراه کنند خبری از موفقیت نیست.

این کارشناس در ادامه تأکید می‌کند که معمولاً طرح‌هایی مشابه کاشت یک میلیون درخت، با شبانه‌پروژه‌های فسادآمیز همراه بوده‌اند. او توضیح می‌دهد: «یک نفر در چند رئیس‌جمهور با شور و هیجان درباره از دست‌دادن جنگل‌ها و زمین‌ها می‌گوید و می‌گوید با هم می‌گوید بروید یک میلیارد درخت بکارید! مجری با اینکه می‌داند که امکان اجرا ندارد اما اهمیت نمی‌دهد چون می‌داند برای آن یک میلیارد نهال بودجه زیادی به سازمانش سرزاری می‌شود و می‌تواند اموراتش را بگذراند. همه این جریان شبانه فساد دارد زیرا باید تکلیف بذرپاشی‌های قبلی روشن و شفاف شود.»

او ادامه می‌دهد: اول باید آسیب‌شناسی شود که چرا پروژه‌های درختکاری قبلی همه با شکست مواجه شده؟ چون این همان ماجرابی است که سبب بحران امروز شده است. من متأسفم برای افرادی که تن به چنین نمایش‌هایی می‌دهند بدون اینکه آسیب‌شناسی کنند و صادقانه بگویند الزام کاشت یک میلیارد درخت این است که دولت توان قرق منطقه یک میلیارد هکتاری مورد نیاز را داشته باشد. دولت حتی طرح قبلی یعنی طرح تنفس در جنگل‌های هیرکانی را که طرح ارزشمندی هم بوده، اجرا نکرده و ۸۰ میلیارد تومان بودجه آن را نداده و حالا این طرح در مرحله شکست و نابودی است. این بار هم عدم تخصیص بودجه و اینکه نتوانند معیشتی را برای محلی‌ها جایگزین کنند باعث شد چوب بیشتری قاچاق شود.

الزامات خروج خودروسازان بزرگ از زیان چیست؟

و جذاب می‌شود. اما تا زمانی که اکثریت اعضای هیئت‌مدیره این مجموعه‌ها منصوب دولت باشند و با تغییر وزیر صمت یا دولت، ترکیب این شرکت‌ها دگرگون شود، سرمایه‌گذاری جذابیتی ندارد؛ چراکه امنیت لازم برای سرمایه‌گذاری در آن وجود ندارد؛ بنابراین می‌توان انتظار داشت با افزایش سهم خصوصی‌ها در این شرکت‌ها، جذابیت توسعه آنها نیز فزونی بگیرد و سرمایه بخش خصوصی به سمت این مجموعه روانه شود.

به‌همین ترتیب با سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، هزینه‌کرد این مجموعه‌ها عاقلانه و حساب‌گرانه می‌شود؛ چراکه بخش خصوصی در فرصت‌های سودآور و پرتانسیل سرمایه‌گذاری می‌کند و حاضر نیست دارایی خود را بی‌محابا خرج کند. همین عقلانیت در صرف هزینه‌ها باعث می‌شود شیب زیان انباشته این شرکت‌ها کاهش یابد.

دولت باید نقش تسهیلگر و تنظیم‌گری داشته باشد

در تمام دنیا، صنعت خودرو به دلیل هزینه‌بربودن آن رقابتی محدودی دارد؛ باوجوداین دولت کم‌ترین مداخله را در اداره این صنعت دارد و تنها به‌عنوان تسهیلگر و تنظیم‌گر ورود پیدا می‌کند. در ایران نیز باید از دولت انتظار نقش تسهیل‌گری در صنعت خودرو داشت؛ وزارت صمت می‌تواند با رفع موانع ساختاری صنعت خودرو با گشایش افق‌های جدید، گردش سرمایه و اشتغال‌زایی خودروسازان را افزایش دهد؛ بنابراین درصورتی‌که وزارت صمت بتواند این نقش را عهده‌دار شود، علاوه بر آنکه خودروسازان دولت چابک و سووده می‌شوند، بدنه مدیریتی وزارت صمت نیز کوچک‌تر خواهد شد.